

Якими критеріями керуються іноземні підприємці при виборі кантону Швейцарії для здійснення своєї діяльності?

Перед усім, чому саме Швейцарія?

На мою думку, Швейцарія в цілому має чудову репутацію щодо економічного процвітання та довгострокової економічної стабільності. Не проаналізувавши ситуацію, дехто часто вважає, що, вклавши свої кошти в економіку Швейцарії, він не ризикує втратити їх.

Інвестори, як правило, розуміють, що витрати на ведення підприємницької діяльності в цій країні скоріш за все будуть вищими, ніж в інших країнах, але, з іншого боку, їх підприємство буде престижним и матимуть добру репутацію, яку Швейцарія наразі має у всьому світі, не кажучи вже про гарантовану безпеку капіталовкладень.

Досить часто, принаймні з точки зору країн Сходу, Швейцарія, що є нейтральною і при цьому європейською країною, видається ідеальним стартовим майданчиком для розширення ринку в країнах Європи і навіть в США. Дійсно іноді товари в цих країнах продавати легше, здійснюючи свою діяльність в якості швейцарської компанії, навіть якщо товари виробляються або послуги надаються в більш «екзотичній» країні, з підприємствами якої не кожен наважиться мати справу (наприклад, з огляду на якість товарів або послуг, платежів, процедури врегулювання спорів).

Тем не менш, в якості цікавої деталі хочу відзначити, що дані критерії не завжди є настільки раціональними з точки зору економіки. Одна з моїх клієнток якось зауважила, що обрала Швейцарію не лише в силу того, що тут чудова система освіти, але й тому, що не хотіла, щоб її син проходив військову службу в своїй рідній країні.

Крім того, слід підкреслити, що привабливість Швейцарії також пов'язана з тим, що вона входить до списку п'яти найкращих (*Top5*) країн світу щодо конкурентоспроможності, а за індексом інновацій навіть очолює цей список. Вона також регулярно входить до п'ятірки найкращих країн світу (*Top Five*) згідно з науковими публікаціями в різних областях досліджень.

І, нарешті, хочу зауважити (і на цьому прояв мого патріотизму буде вичерпано), що Швейцарія відрізняється стабільністю політичної системи і розташована в центрі Європи, завдяки чому звідси можна швидко і зручно дістатися будь-якого місця. Тут дуже розвинена інфраструктура, дуже якісна вища освіта, вкрай приваблива для підприємств податкова система і досить ліберальне трудове законодавство.

Що можна сказати про вибір кантону?

Все вищезазначене стосується Швейцарії в цілому. Однак є і те, що іноземцям іноді складно зрозуміти: у нас 26 кантонів, і в кожному з них можуть бути законодавчі відмінності щодо тієї чи іншої сфери діяльності, наприклад, оподаткування, вартість життя і трудових ресурсів, а також щодо міжнародного становища (проте не завжди), хоча вплив останнього іноді може бути незначним з огляду на невелику територію, яку займає Швейцарія. Оскільки я маю справу з іноземними підприємцями, я звернув увагу на те, що вони зазвичай вже досить добре обізнані з цим, і відповідно в деяких кантонах непогано виконують свої обов'язки. Хочу навести приклад підприємств, що працюють з криптовалютою. Всі вони знають про кантон Цуг як про

головне місце призначення. В цьому кантоні вдалося здійснити прорив в даній галузі і перевершити конкурентів з інших кантонів (нещодавно я був учасником цілого ряду конференцій і робочих зустрічей на високому рівні в районі Женевського озера, між Женевою і Лозанною). Так часто трапляється: запам'ятовується завжди той, хто першим заявив про себе – візьмем, наприклад, комп'ютерну мишу, розроблену Федеральною політехнічною школою Лозанни (EPFL), яка згодом стала знаменитою мишою LOGITECH™. В подальшому багато інших компаній стали виробляти такі миші, але при згадуванні про комп'ютерні миші марка Logitech завжди спадає на думку першою!

Наразі різні кантони намагаються позиціонувати себе як лідери в тій чи іншій області. Наприклад, кантон Во – «долина продуктів харчування» (Food and Nutrition Valley), кантон Вале – «долина охорони здоров'я» (Health Valley), кантон Цуг – «криптодолина» (Crypto Valley), кантон Невшатель – лідер в галузі мікромеханіки і точної механіки, кантон Базель – лідер в хімічній і фармацевтичній промисловості, тощо.

Тим не менш, ці відмінності мають відносний характер, оскільки відстань між кантонами настільки незначна, що вищезазначені сфери часто охоплюють територію, що набагато перевищує територію того чи іншого кантону.

Питання, що завжди виникає під час ознайомчих бесід про ведення підприємницької діяльності - це питання податкової ставки. Раніше в різних кантонах різниця між такими ставками могла бути досить значною, наприклад від 14% до 25% (ця ставка включає в себе федеральний, кантональний і муніципальний податок). Після того як під тиском Європейського Союзу було впроваджено реформу оподаткування підприємств, уряди прийняли рішення суттєво скоротити податкові ставки, щоб компенсувати скасування особливого податкового статусу. Відтоді різниця ставок в різних кантонах становить від 12% до 15%, завдяки чому кантони є достатньо конкурентоспроможними на рівні міжнародних податкових систем.

Окрім податкової ставки, підприємці іноді цікавляться питанням вартості місцевих послуг (нотаріальних, фідучіарних, адвокатських), яка може значною мірою відрізнитися в різних кантонах, і зазвичай завжди є вищою в міській частині кантонів. Витрати на відкриття підприємства також можуть дуже відрізнитися, оскільки в деяких кантонах цей аспект знаходиться під контролем кантональних органів влади, а не незалежних нотаріусів.

І хоча деякі країни Європи є більш привабливими з точки зору податкової ставки (1%-2%), і при тому, що питання оподаткування безперечно є дуже важливим, воно не є основним, увага приділяється також і іншим аспектам. Якщо підприємець приймає рішення здійснювати свою діяльність в Швейцарії, він також вивчає можливості, які йому надаються, наприклад:

- з якими партнерами він може співпрацювати при купівлі/продажу;
- у співробітництві з якими вищими школами/ВИШаами він зможе удосконалювати свою продукцію (університет/політехнічна школа/вища технічна школа);
- де він може знайти найбільш кваліфікованих експертів, в разі потреби;
- для отримання дозволу на проживання і працевлаштування підприємець повинен мати мінімальну заробітну плату, рівень якої встановлюється кантоном відповідно до статистики з зарплати. І в цьому випадку, чим ближче до міського центру, тим вище необхідна мінімальна зарплата (згідно з останніми дослідженнями місячна заробітна

плата до оподаткування в кантонах Французької Швейцарії становить 10 тисяч швейцарських франків, а в італійському кантоні Тичино – 8 тисяч швейцарських франків).

Якщо на додаток підприємець вирішує оселитися в Швейцарії зі своєю сім'єю, також постає важливе питання щодо пошуку відповідної школи, можливості навчатися в ВИШі, а також наявності необхідних інфраструктур. Таким чином, сім'ї вірогідніше будуть прагнути оселитися в міській частині кантонів, де важливим питанням є вартість житла.

І, нарешті, не менш важливим є те, як підприємця контролюватимуть чи підтримуватимуть місцеві партнери, такі як органи економічного розвитку кантонів, банки, нотаріальні чи адвокатські контори. Це надасть йому впевненості в правильності зробленого ним вибору. Додаткова перевага полягає в тому, що якщо партнери недостатньо добре володіють рідною мовою підприємця, то в галузі міжнародної торгівлі широко використовується мова Шекспіра.